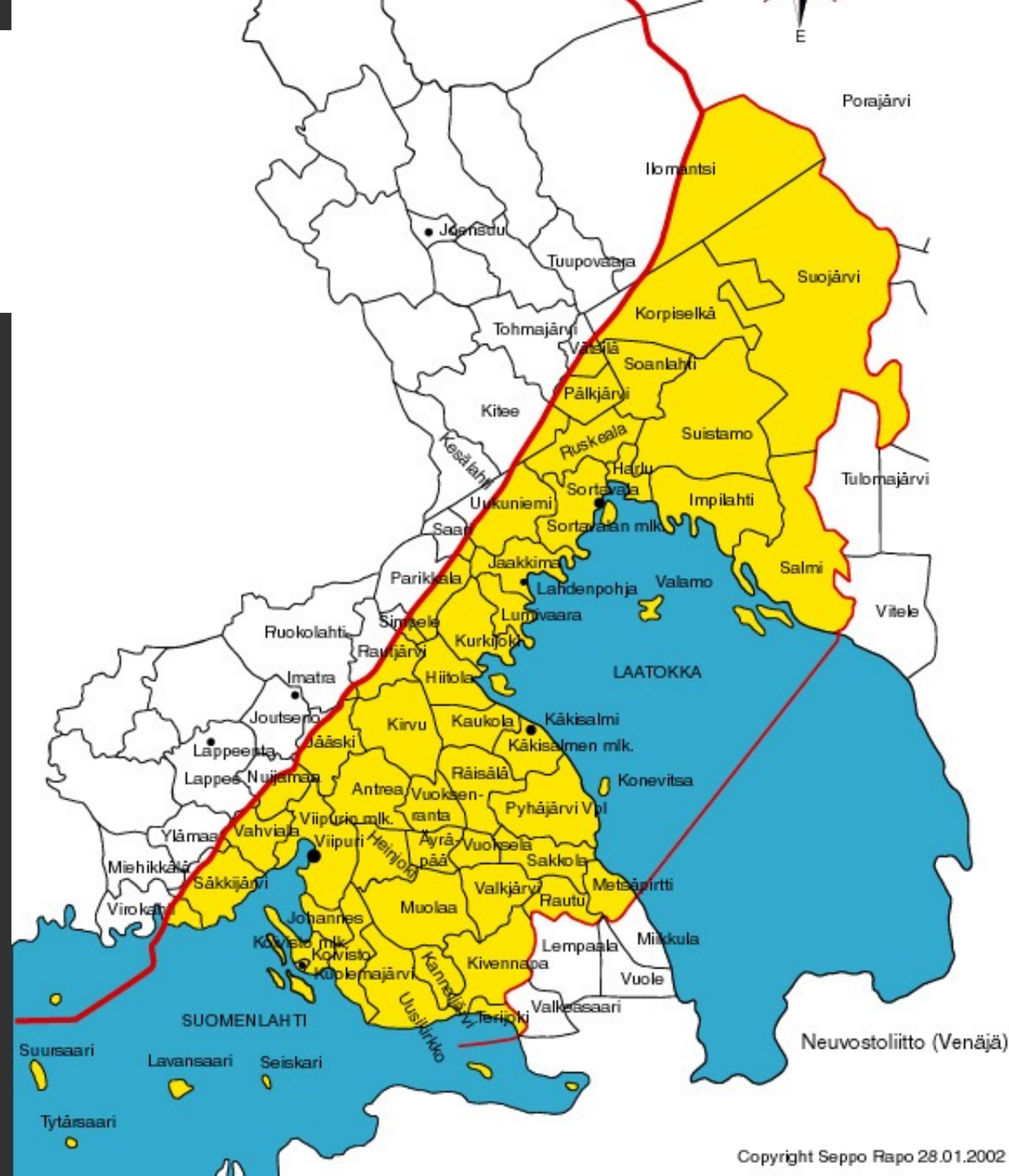

KARJALAINEN SIIRTOVÄKI UUSILLA SEUDUILLA

Katja Tikka, oikeustieteen tohtori, Helsingin yliopisto

PAKKOLÄHTÖ

- Evakuoinnit alkavat syksyllä 1939 Lääninhallituksen ohjaamina
- Suunnitelmat epätarkkoja. Esim Hyrsylänmutkan sotavangit
- Kaupunkien väki liikkeelle itsenäisemmin
- Alueelliset erot
- 13.3.1940 rauhanehdot ja kahden viikon muuttoaika

Ranskan lapsia sotaa paossa.

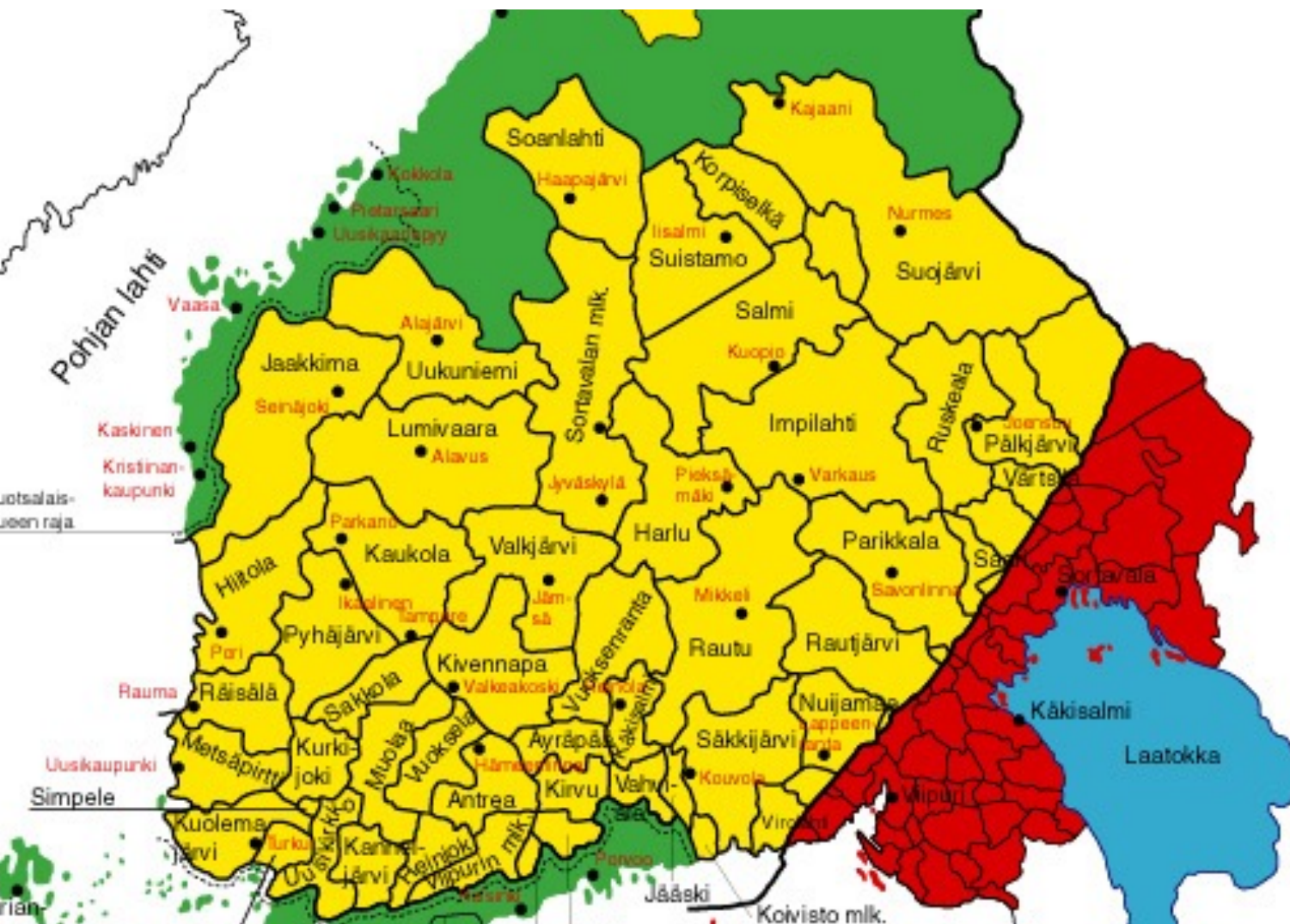
Suurin osa Parisin väestöstä on siirtynyt pois. Tiet ovat olleet täynnä pakolaisia. Ruoasta ja vedestä on ollut huutava puute. — Kuvassamme olevat lapset on viety Bretagneen, ja heillä ei näytä olevan mitään hätää. Kupeissa on punaviiiniä ja lautasilla lihaa ja perunoita.

EVAKON VAIHEITA

- Junilla mahdollisimman kauas länteen
- Lemmikit ja karja jouduttiin osin hylkäämään
 - 20 000 nautaa pikateurastettiin
- Pika-asutuslaki 1940 koski maaseudun väestöä
- Huhtikuussa 1940 tasoitussiirtoja
- Evakon kuviteltiin pitkään olevan väliaikaista

MISTÄ LÄHDETTIIN JA MINNE?

- Alueelliset erot
- Useita sijoitussuunnitelmia
- Maaseutuväestö
- Keski-Karjalan väestö eniten hajallaan
- Ortodoksi- ja kalastajaväestön ongelmat

KARJALAN LIITTO PERUSTETTIIN 1940

- Perustettu huhtikuussa 1940
- Siirtokarjalaisten, Karjalaan jääneiden kuntien ja muiden yhteisöjen etujen puolustajaksi
- Kuntien ja muiden yhteisöjen yhteenliittymä
- Lainsäädäntötyö, korvaus- ja maa-asiat, Karjalan palauttaminen
- RKP ja MTK suurimmat 'vastustajat'

PALUU JA TOINEN EVAKKO

- Paluuta jo elokuussa 1941
- Siivousryhmät, sadonkorjuu, miinanraivaus
- Maaliskuussa 1942 paluu kiihtyy
 - Vuoden 1942 lopussa 235 t palanut Karjalaan
 - 67 % kaikkiaan
- Äkkilähtö suurhyökkäys kesäkuussa -44
- Ensin ihmiset, sitten tavarat ja muu omaisuus
- Kuva: Käkisalmelainen sotamies Juha Härkönen on ohi marssivasta joukko-osastostaan poikennut kotinsa raunioille 25.8.1941

MONITAHOINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

- Kansanhuoltoministeriö, syksy -39
- Siirtoväen Huollon Keskus, tammikuu -40
 - Henkisen huollon neuvottelukunta, edellisen alainen
- Siirtoväen toimikunta, maaliskuu -40
- Karjalan asian neuvottelukunta, kesä -41
- Palautetun alueen neuvottelukunta, helmikuu -42
- Siirtoväen neuvottelukunta, 1944-52

KARJALA-SEUROJEN PERUSTAMINEN

- Karjalaisten paikallisia yhteenliittymiä
- Karjala-juhlia 1940
- KL kannusti jakamalla sääntömalleja ja 'starttirahaa'
- Toiminta kulttuuripainotteista: kuoroja, tanhua, opintokerhoja, urheilua
- Uusi aalto 1944-
- Pitäjäseurat ja -säätit

RIITOJA JA YMMÄRRYSTÄ SIJOITUSPAIKKAKUNNILLA

- Asuntopula, nälkä, ahtaus kiristivät hermoja
- Pakkomajoitusta poliisivoimin
- Maanluovutus lisäsi riitoja
- Silti, suurin osa ymmärsi ja auttoi!
- Pikkukaupungit, esim Hyvinkää ideaalisia paikkoja

KARJALAISET NÄKYYY JA KUULUU

- Karjalaiskylät nousee
- Aktiivisuus yhdistyksissä ja seurakunnissa
- Suomen asutustoimen murros, kun ns. kääpiötilakokoa ei siirretty kanta-Suomeen
- Seutupolitiikkaa ei vielä ollut
- ”Lahen torillakaan ei kuule enää mitään, kun karjalaiset ovat koko ajan äänessä”

EPILOGI

- Karjalan Liitto ja karjalaiset kansanedustajat
- Haasteet, paineet, odotukset
- Kompromisseja
- Sisäisiä riitoja
- Uusien asuinalueiden kirjavuus
- Karjalaisuuden säilyttäminen

